

เรื่อง เรือนล่างหม่อง

รายละเอียด

ล่างหม่องเป็นชาวไทยใหญ่มาจากเมืองกุกกิก ประเทศพม่า เป็นคหบดี หรือมหาเศรษฐี ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นผู้มีการศึกษาดี มีชีวิตที่ทันสมัยเหมือนชาวตะวันตก ได้เดินทางมาอยู่คลองสวนหมากในสมัยเดียวกับพะโป้ ได้เข้ามาประกอบอาชีพการทำป่าไม้ ในราว พ.ศ. ๒๔๒๐ และได้สมรสกับนางฝอยทอง มีบุตรธิดา ๔ คน เมื่อนางฝอยทองเสียชีวิตลง ล่างหม่องจึงได้แต่งงานใหม่กับนางเฮียงสาวชาวลาวเวียงจันทน์ที่อพยพมาอยู่คลองสวนหมาก และได้ย้ายมาปลูกบ้านเรือนไทยปั้นหย่าห่างจากบ้านหลังเดิมเล็กน้อย ล่างหม่องและนางเฮียงไม่มีบุตรด้วยกัน ดังนั้นจึงขอนางเถาและนายหุ่นมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมต่อมานางเถาได้สมรสกับนายบุญคง ไตรสุภา มีบุตรธิดา ๕ คน ส่วนนายหุ่นได้สมรสกับนางบน แต่ไม่มีบุตรด้วยกัน และต่อมานางเถาได้เสียชีวิตลง นายบุญคง ไตรสุภา จึงได้สมรสใหม่กับนางบนและได้ช่วยกันเลี้ยงดูบุตรของนายบุญคง และนางเถา นางกฤษณา เหลี่ยมเคลือบ (บุตรสาวนาย บุญคง ไตรสุภาเป็นผู้ให้ข้อมูล ปัจจุบันอายุ ๗๘ ปี (๒๕๕๙)) บ้านหลังนี้สันนิษฐานว่าควรสร้าง เมื่อ ๑๒๐ ปีมาแล้ว คือสร้างราวปี พ.ศ. ๒๔๓๙ ล่างหม่องเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการร่วมบูรณะ

พระบรมธาตุร่วมกับพะโป้ โดยเป็นผู้อัญเชิญยอดฉัตรวัดพระบรมธาตุมาจากมะระแห่มง ประเทศพม่าส่งห่มอง เสียชีวิตก่อนนางเฮียง แต่ไม่มีใครสามารถระบุปีที่เสียชีวิตได้ เพราะไม่มี หลักฐานสนับสนุน ดูจากรูปถ่าย อายุ ราว ๕๐ ปี แสดงว่าส่งห่มอง น่าจะมีอายุกว่า ๕๐ปี และสันนิฐานว่าเสียชีวิต รว ปี ๒๔๘๐

ลักษณะสถาปัตยกรรมบ้านส่งห่มอง เป็นเรือนทรงปั้นหยา (สิ่งปลูกสร้างซึ่งมีหลังคาเอนเข้าหาอกไถ่ทั้ง ๔ ด้าน ไม่มีหน้าจั่ว เรียกว่า เรือนปั้นหยา (เปอร์เซีย บันหยา ว่า วัตถุที่ทำเป็นหัตถ์ ของเจ้าเซ็นประดิษฐานอยู่ใน กะติซึ่งมีลักษณะหลังคา เช่นนั้น) เรือนปั้นหยา เป็นเรือนไม้อิทธิพลยุโรป ในยุคล่าเมืองขึ้นของอังกฤษและ ฝรั่งเศส พระราชวังและบ้านเรือนขุนนางนิยมสร้างแบบยุโรป มุงหลังคาด้วยกระเบื้อง หลังคาทุกด้านชนกันแบบ พิระมิดไม่มีหน้าจั่ว ถ้ามีหน้าจั่วจะกลายเป็นทรงมะนิลา ผสมกับปั้นหยา มีทั้งแบบใต้ถุนสูง และสองชั้น) ยก ใต้ถุนสูง ใต้ถุนโล่งใช้เป็นพื้นที่เก็บของ หลังคามุงกระเบื้องซีเมนต์แบบยุโรป บ้านมีขนาดหน้ากว้าง ๑๒ เมตร ลึก ๘.๕๐ เมตร มีสองระดับ คือนอกชานขนาดใหญ่ มีระเบียงภายนอกขนาดกว้าง ประมาณ ๓ เมตร

บริเวณทางเข้าสู่ตัวบ้านเป็นบันไดราว ๗ ชั้น เข้าสู่ชานบ้าน ภายในพื้นที่โล่งส่วนกลางมีการยกพื้นราว ๐. ๕๐ เมตร และยาวตลอดไปถึงพื้นที่ครัว ภายในบ้านมีห้องนอนใหญ่อยู่ด้านหน้า เป็นห้องนอนมีประตูบานเพี้ยม ส่วนด้านหลังมีห้องเก็บของ ๑ ห้อง ปัจจุบันใช้เป็นที่อาศัยเพียงด้านเรือนชานด้านหน้า เนื่องจากในห้องจะใช้เก็บ ข้าวของเครื่องใช้ เช่น เตียงโบราณ ตู้เก็บถ้วยจาน โบราณ โต๊ะเครื่องแป้ง ซึ่งของใช้อยู่ในสภาพที่ดีทุกชิ้น หน้า ถังบานเพี้ยมขนาดใหญ่ มีลวดลายที่งดงาม ช่องลมมีลายที่งดงาม หน้าต่างเปิดออกต่างกับแบบเรือนไทย บ้านส่ง ห่มองเป็นบ้านที่มีสภาพสมบูรณ์มากเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ภายในบ้านมีเครื่องใช้ของส่งห่มองในสมัยรัชกาลที่ ๕ ที่ทันสมัยมากมาย อาทิ เครื่องกรองน้ำ ตู้แช่ขนาดใหญ่ ๒ ตู้ โต๊ะทำงาน เพียงเหล็กขนาดเล็ก และ ขนาด ใหญ่ โต๊ะเครื่องแป้งขนาดใหญ่สวยงาม เครื่องมือใช้สอยครบถ้วน

บ้านส่งห่มองปัจจุบันเป็นของนายบุญคง ไตรสุภา ตกลงมาเป็นของนางกฤษณา เหลี่ยมเคลือบ ตั้งอยู่บ้านเลข ที่ ๑๓๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลนครชุม อำเภอมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร อยู่เลยโรงเรียนบ้านนครชุม มาทาง ตลาดนครชุมนิดเดียว น่าเที่ยวชมที่สุด บ้านส่งห่มองหลังนี้สมควรที่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประจำจังหวัดกำแพงเพชรอย่างยิ่ง เพราะเหมาะสมทุกอย่างทุกประการ

คำสำคัญ : เรือนโบราณ, ส่งห่มอง

ที่มา : สันติ อภัยราช. (2558). เรือนโบราณกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: ม.ป.ท.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-03-06

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1359&code_db=610007&code_type=01